

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОНЦЕРНУ ТА КОНГЛОМЕРАТУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ст. викл. Харченко М.О., студент гр. Ес-22 Сітак Є.О.

З розвитком ринкових відносин в Україні розвиваються і форми підприємницької діяльності. Для того щоб успішно працювати в умовах ринкової конкуренції та реалізовувати значні фінансово-промислові проекти підприємствам уже недостатньо функціонування в рамках окремих розрізнених господарських товариств, і тому вони прагнуть об'єднуватись у групи підприємств за галузевим, територіальним чи іншим принципом. Такі об'єднання підприємств називають господарськими об'єднаннями.

Концерни являють собою статутні об'єднання підприємств промисловості, наукових організацій, транспорту, банків, торгівлі, тощо на основі повної фінансової залежності від одного чи групи підприємств. Об'єднання діють на основі договору чи статуту, що затверджується їх засновниками або власниками. Підприємства, які входять до складу зазначених організаційних структур, зберігають права юридичної особи.

Основними особливостями концернів є те, що вони: являють собою об'єднання виробничого характеру; компанії, які входять до концерну, номінально залишаються самостійними юридичними особами у формі господарських товариств, а фактично підпорядковані єдиному господарському керівнику; велика ступінь централізації управління.

Конгломерат – статутне об'єднання підприємств, які здійснюють спільну діяльність на основі добровільної централізації функцій виробництва, науково технічної, інвестиційної, фінансової діяльності, а також для організації комерційного обслуговування. Конгломерат схожий з вертикальним концерном і утворюється із підприємств, технологічно взаємозв'язаних процесом виробництва.

До особливостей конгломератів можна віднести:

- інтеграція в рамках даної організаційної форми підприємств різних галузей без наявності виробничої спільності;
- поєднувані компанії, як правило, зберігають юридичну й виробничо-господарську самостійність, але опиняються повністю фінансово залежними від головної компанії;
- значна децентралізація управління;
- основні важелі управління конгломератами: фінансово-економічні методи, непряме регулювання діяльності підрозділів з боку головної холдингової компанії конгломерату;
- у структурі конгломерату формується фінансове ядро, куди, крім холдингу, входять фінансові та інвестиційні компанії.

Основною відмінністю конгломерату від концерну є те, що його учасники користуються широкою економічною автономією: ця форма

об'єднання дозволяє учасникам більший маневр щодо своїх капіталів, можливість інвестування його в багатообіцяючий проект без отримання згоди на це інших учасників конгломерату. Концерни, в свою чергу, являються фактично підпорядкованими єдиному господарському керівництву.

Спільною рисою цих двох об'єднань є їх підпорядкованість єдиному господарському керівнику чи головній компанії. Також вони зберігають свою юридичну самостійність. Підприємства, які входять до цих форм інтеграції мають на меті мінімізувати рівень ризику. Отже, господарські об'єднання підприємств мають змогу більш ефективно розв'язувати виробничі завдання, що постають перед окремими підприємствами. Вони дозволяють розширювати можливості їхньої господарської діяльності, більш раціонально використовувати наявні ресурси за рахунок їх об'єднання, удосконалення організації спільної діяльності для вирішення конкретних завдань у виробничій сфері, у здійсненні соціальних та інших заходів.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 237-238.